

۲۰ اگستوس سنه ۱۳۲۸ — ۲ ايلول افرنجی سنه ۱۹۱۲

— بازار ایرتسی —

برنجی سنه * نومرو ۳۳ — ۲۰ رمضان ۱۳۳۰

اداره مدیری : قلمبلی

محمد زهنی

اشترا بدلی :

برسنه لکی ۹۵ ، آلتی آیلنی ۵۴ غروشدرد .

پوسته اتحادینه داخل ممالك اجنبیه ایچون قرق فراققدر .

اعلانات ایچون اداره مدیریه کوروشمک لازمدر .

ABONNEMENT

un an : 95 piastres و six mois 54 p.

Union postale : un an, 40, six moi, 25 Fr.

Rédaction : Constantinople, Djagal oglou

سر محرر : شهنذر زاده قلمبلی

اعمد هلمی

محل اداره سی :

جقال اوغلنده « حکمت » اداره خاطانه سیدر .

حقه مقرون ، اغراضدن سالم افکار ومقالاته صحیفه لر من آچیقدر .

نشری تاریخندن اون کون کچمش نسخه لر ایکی غروشدرد .

«HIKMET»

Journal turc, quotidien et politique

DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE :

A. HILMY CHEHBENDER

نسخه سی : ۱۰ پاره در

حقیقه خادم یومی غزته در

نسخه سی : ۱۰ پاره در

اوزه‌دینه تأسس اتمیه‌جکسه ، سزه کوره نه‌کې اساسره ایتنا ایله‌جک ؟ عجبا عثانلیق یاباجفز دیبه ، مملکتک لاقل نثان اهایلیتی تشکیل ایدن مسلمانلر ، حقوق طبیعه‌ومشروطیه‌لرندن فراغتمی ایده‌جکلر وایتملری می لازم ؟

عصرک احتیاجاتی ایله محطک احتیاجاتی آری آری شیلدر ، صانیورز واکر احتیاجانه اهمیت ویرمه‌جک ایسه‌ک ، کیمسه‌نک حقوق طبیعه‌ومشروطیه‌سنه‌تجاوزایتمه‌مه‌مزلازم کله چکند بو میاننده مسلمانلرکده حقوقه رعایت ایجاب‌ایدز . زیرا عناصر غیرمسلمه‌نک حقوقه حرمتی فریضه صایان مسلمانلر ، کندی حقارینه‌ده حرمت ایلمه‌نی ایسته‌مک حقته مالکدرلر . « مملکتمزده یاشایان باشقا عنصرلر ، پک چوق مساعداته راضی [بو ، سهو مرتب اولمالی ، بلکه اصلی نائل اولاجق] اولمازلرسه ، بوملکت ایچون براسقبال کورمه‌یورم، بیوریورسکمز . بوراده سوزینه قاریشدی . هر عنصر ، حقوق طبیعه‌سنه نائل اولمالی‌در . وبو میانده‌ده عناصر مسلمه ، بالطبع کندی حقوقه تمک ایده‌جکدر . حاوبکه مقصد وایه‌بویاسه ، یوقاریده سوله‌ننه فراغت‌حقوق‌ک نه‌معنا ولزومی قالیر ؟

عنزم لطفی فکری پک .

اتحاد وترقی ارکاننک الک بیوک خطاسی ، طوتولامابه‌جق وعدلرده بولنق وبر قاچ معنالی مشکوک ککلر ، ومتقاضی جهلر صرفی ایدی . زده عین خطاره دوشمیلیم . تورک اولسون ، عرب اولسون ، آرناوود وکورد اولسون ، هیچ بر عنصر ، تحیل بر عثمانی کله‌می اوغورنده حقوق مشروعه‌سنندن کچمه‌جکئی پک کوزل بیلیرسکمز . بویه اولدینی تقدیرده ایسه ، ایستر ایسته‌من وصرف لوازم مشروطیتدن وحقوق رعایتدن ایلری کلک شرطیه بر « تقوق اسلامی » میدانه کله‌جکدر . وبو ، ذاتاً موجوددر . حتی اشتلاف مجلسی اداره‌سینده‌کی رفقاکنزه بر کوز آتارسه‌کنز ، بو تقوق عددی‌نی کوریرسکمز . حکومتک دین رسمیه‌سی اسلام اولیشده بر « غلبه وتقوق » اولوب اشتلاف پروغراهنجه‌ده بو ، مسلم ومصدقدر . شو‌خاله عفو‌عالیکزه مغروراً دیرم‌که مقاله‌کزده‌کی مقصد خارجنده قالان فضله‌لقلر ، اشتلافه منسوب مسلمانلره بوش یره بر شبهه وتزد ومعارضکرک الینه برسلح ویرمه‌جکی کپی خرستیان وطنداشرلمزه‌ده‌باغت‌استغراب اوله‌جقدر . ظن ایتمز که فکریکمز ، مقاله‌کزدن بالضروره چیقان شو نتایجدن عبارت اولسون واولاماز . اکر بویه‌ایسه ذات‌عالیکز اشتلافدن باشقه برفرقه‌ضمهر نامه اداره‌کلام ایدیورسکمز دیمک اولور . آرتق ایکی سوزله افکاری تنویر ایدرسکمز امیدمه‌یم اقدم .

شهباز زاده فله‌لی

احمد علمی

ترک ملیت‌پرور فرقه‌سی

ترک ملیت‌پرورلکی اساسنه‌مسندت اولق اوزره برفرقه تشکیل‌ایدیله‌جئی یازیلیوردی.اخبارمز مه کوره فرقه‌نک مؤسسلری قیزان مبعوث‌سابقی جامی،کوناهیه مبعوی فریده،جانبک مبعوی محمد علی وقرق کلیسا مبعوی محمد علی بکلر ایله متقاعدیندن شکری یاشادر .

محررین عثمانیدن احمد اغایف ، یوسف اقبوجرا وعبدالله جودت بکلرک دخی هیئت اداره میانه ادخالی مؤسسلر آرمسنده مذاکره ایدلمکده‌در . فرقه الی ایکی ماده‌دن عبارت اولان پروغرامی اوج درت کونه قدر نشر ایده‌جک ونقطه نظرخی نشر ایده‌جکی غزته ایله مدافعه ایله‌جکدر. مذکور فرقه‌نک‌آزمیر سیواس کی‌آناطولیئک برقاچ محلنده شمیدین غروپلری‌تشکل‌ایتشدز.فرقه‌نک‌مؤسیسه‌وهیئت ادارمسی ومسلك سیاسیلری نظر دفته ال‌دینی تقدیرده بونلرک حریت وانشلافدن زیاده اتحاد وترقی جمعیت‌ده‌هازیاده‌مقاردن‌اولدینی‌کلاشیلور.

روم مشروطیت قلوبنک برخطره‌سی

روم مشروطیت قلوبنی طرفندن‌مقام‌صدارته تقدیم ایدیلن بر خطره‌ده ، انتخابات مبعوثان

فرماصونلر

مفسر و مسلکری

ایده‌جکئی عدالتک تحت قدسی‌یتناهی ظلم وجهالتک انقاض ناروماری اوزمه‌دینه قوره . جعتی نقل ایدز وسوزینه معمار اعظم کاشاندن قوت وحایه طلب ایدره‌ک نهایت ویریر . بو نطقک نهایتنده اعانه صندیفی طولاشیر وبوقایا ، باصمه قالب جهل‌لردن خلجانه کله‌جک قدر بدلا اولانلرک یاره‌لری صندقه آقار .

قادرن ماصونلنک علم حالری مطبوع دکادر . فقط اعضانک حافظه‌سنه بوعل حال احکامنک لایقیه نقش اولماسی ایچون هر مجلسک نهایتنده بویوک ریسه ایله مفتشه همشیره سؤال جواب شکلنده بوعل حالی تکرار‌ایدلر . بوده نهایت بولدقن صوکر ا محترم استاد اعظم بر طوقساق ضربه‌سی ایندیره‌رک همشیره‌لر ، برادرلر یاغه قالفک ، دیرمه‌کس آیاغه قالفکار وبویوک ریسه « بطاریه » نک اجرا‌سندن صوکر ا مجلسک قاپل‌دینی هرکسک یرلی ، یرینه چکیله‌یله‌جکئی اعلان ایدر . مجلسه بعضاً برضایف حتی برماشاشا ایله نهایت ویریرلر .

ساده‌نلر

نه اولدق ؟ نه اولوبورز ؟

دردلشمه

[دون یازیلانک صوق]

عموجه !

مکتوب‌یکده‌دیپورسک‌ک! شیمیدی‌زنیده‌م، کیمک سوزخی طونام ، کیمک بدینه طاقیلوب کیدم ..

بوصورغیکه قارشیلیق بولق قولای دکل صانیورمی‌سک‌که بز ، نه‌یابه‌جغمزی بیلیمورز ؟ سزه عقل کهیالنی ایدن بزlr ، نه‌یه بکزییورز بیلورمی‌سک ؟

طونالم که آچلقدن نفسی قوقان ، عمرنده برابطله‌یه صاب اولانک یولنی بولامیان برآدام ، قالقسه‌ده‌باشقالرینه زنکین‌ولق یولنی‌کوسترمک ایسته‌مه ، اوکودلورورسه‌بوکانه‌دیرسک ؟ تحف برشی دگکی ؟ ایشته بزده بویه . سزه بر عقل اوکر‌دیپورز ، لکن بزه کیم عقل اوکره‌تسین بیلیم . مملکت ، هیچ برمملکته بکزمه‌میور . یوزلره‌سنه‌ک‌قنا برادرانه‌نک‌یقه‌ندیلری‌اورطه‌ده مملکتنده دیلی آری ، آری مدعیلر طونان ، برچوق ملنلر وار . هیمز برشی ایسته‌یور کی کورنیورز، لکن براز اینجه آله‌نیر، صیق‌طوقو-نورسه هرکسک « بن ! بن ! » دیبه باغیردینی دوپولور .

هیمز ، سزک ایچون اوغراشییورز . دعوامز بو ، لکن بن برشیدن قورقیورم ، اوده شوکه : بز ، سزی دوشونیرکن ، سزدن زیاده کندیمزی خطرلایورز . بیوک بر ادای ، خسته ایکی ، برچوق کیمسه کورمه‌ک، کچمش اولسون دیمکه کیدر . هرکیده‌نک چهره‌سنه باقساک ، بویوک آدامک خسته‌لکندن طولانی پک زیاده کدرلش صا-نیرسک . هیمسی بر سوری لاف سویلر : سنک خسته‌لکندن نه‌قدر کدرلنک، نه‌ندر آجیدق، عادتاً بزده‌خسته اولدق ...» دیرلر .

هیمسی خسته‌یه قاووق سالار ، چونکه بویوک آدامدر ، هرکس اوکا محتجدر . لکن بوتون بوسوزلردن مقصد ، خسته دکل ، سوله‌ینلرک فانداسنی قورومقدر . برطاقمزده ینه کندی . قایداسی ایچون ، هرکسه حق ویریور . باق خاطرمه کلدی . ازیرمه بر حال صالامون واردی . بلکه‌ده‌بوآدام بویوک برفیلسوف ایدی . اولا حاللر آراسنده بر فاوذا چققدی می ? کیمسه‌یه حقلمسک ویا حقسزسک دیمز ، کیمسه‌نی کوجندر‌مرزدی یتیم ایکی ملته باریشیقیدی . کندیسله کیم دردلشسه ، اوکا حق ویریردی . مثلا یمش یورکی ، هییوقره‌بت‌غوغا‌ایدردی . ته‌کر ته‌کر صالمونه کیدر ودردینی دوکردی .

خدمت ووظائف انسانیه‌سوزلرنده‌ده‌ماصونلرک اذواق هیمه‌لرینه خدمت ایتمک معناسی‌مندمجدر . یامان فضیلت .

ماصونلق ده‌ا بویه الک اینجه روحلری ، حساس بکارتلری اینجتمیه‌جک برچوق جاذب ، مغفل سوزلر آلتنده‌دناشکارانه معنار صاقلار . ماصونلق قادیانی بر آلت شهوت درگسه ایندیرمک ایچون بوخده‌لری استعمال ایدیور .

— — —

قالقه

قادرن ماصونلنک ایکتنجی درجه‌سی مراسمی ریجئی درجه‌ده‌کنک عینی صالونده اجرا اولور . یالکمز بوجه‌زیر بعض فرقلر واردر .

بویوک — اوکنده بویوک بیرموم وبرآز خیر ایله برآلتون یاخود کوش مالانی حاوی برقاب واردر .

لوجه قپوسنک ایچ طرفنده متحرک تحته پردلره یالیش ایینی حجره واردرر . قاپونک صاغ طرفنده‌کی حجره برچوقوق یایراقلر ، دالارله مالامال اولوب اورته‌سینده یشیل ، چیچکلکی براورتو ایله مستور برمحرباب واردر . حجره‌نک منتهاسنه آدم ایله حوانی تمثیل ایدن

یمش ایله قونوشیرکن :

— حقک وار، یمش اغا ، ویر برسیغاره ! دیر ورسیغاره‌نی آلیردی . براز صوکر ا یورکی کیتسه ، اوکاده :

— حقک وار ، کیری یورکی ، ویر بر سیغاره ! « دیردی . حاصلی صالمون هرکسی نمون ایدر وهرکسک برر سیغاره‌سنی آلیردی . عموجه !

عقل وار، یقین وار ، دیرلر . بکا قالیرسه بروطنداش ، آبی وکوتوی سه‌جک ایچون ، ایکی شی یایمالی :

۱ — دوشونمک ،

۲ — دانیشمق .

دوشونم‌دن ، دانیشم‌ادن ایش‌یایمق ، آبی برشی دکدر . مثلاً بن برکوبلی اولسام ، بکا صورسالر : سزک مدیریکمز ناصل آدام ؟ « یوکا جواب ویرمک ایچون ، مدیرک نه‌یابدینی آبی دوشونم‌لی‌یم . اکر بیلیم‌یورسام ، برییه‌ته دانیشمالی‌یم .

ایویه بیلمه‌دن ، دانیشم‌ادن ، مدیر ایچون « آبی‌در ، کوتودر « دیرسم ، پک حقسز بر ایش‌یایمش اولورم . کوزیکزله کورمه‌مدیککمز، ایچ یوزنی بیله‌مدیککمز آداملر وایشلر‌حقنده ده‌ا زیاده ایشکیلی دورانلق کرکدر .

باشقاسنک سوله‌دیک یوری بر لافه هان ایناتارق بر آدامه آبی ویا کوتو‌دیمک قادارعیب وکتابه برشی اولاماز.بویه‌یایان هم کندینی‌وهم‌ده کندینه ایناتانلر آلداتیر .

بر ایشی دانیشیرکن ، اهانی بولوب اوکا دایشمالیدر . اکر بویه یاییلمنازه‌سه ، دانیشم‌قدن خیریرینه ضرر کایر . برایشی دانیشمق ایچون یالکمز دانیشییلان آدامک آبی برآدام اولماسی یتمز . برده اونک‌ایشی بیلیر آدام اولماسی کرکه حکایه‌نی اونونما‌یالم :

وقتیله پادشاهلرک بریسی ، لالاسیله آوده کیمش.بولده ایکن هوا براز بولوط‌لانتش ، لالا ،پادشاهک دقت کوزینه بوایشی قویمش ، یاغور یاغاجق ، دیمش وپادشاه ایسه لالاسنه اینساناماهرق ، اورالرده دولاشان بر چوبانه صورمش .

چوبان ، کوسه‌مه‌نک قویروغنی آله آلوب براز اوینادقدن صوکر ا :

— بوکون یاغور یاغماز ! « دیمش . پادشاهده اوکا اینتاش . براز صوکر ا صاغاقلی بریاغور یاغارق ، اونلری کوزلجه ایصلانتش . پادشاه، پک زیاره قیزارق دردلشمکه باشلامش .

لالا دیمش که :

— آبدشاهم ! بر آدامک منجم‌باشی‌سی‌چوبان، اسطرلابی‌ده کچی قویروغنی اولورسه ، یاغوره دکل آ ، طولویه طوتولسه چوق کورلمز . «

بررم وبرکوشده اوزرینه المار آصیلمش بر آقاچ واردکه جنت‌الهدینده‌کی‌خیروشری ارانه ایدر .

اوتکی حجره سراپا سیاهرله‌مفروش اولوب یالکمز تره‌لره مخصوص کور برقتدیل ایله تنویر ایدلشدز . بوراده اورتولی برماصه‌نک اوکنده جناب حقک قابلی تلین ایتدیکئی عرض ایدن برلوحه ، برده اسکلت واردر . برچوق شمع‌دانارله منور بولنان لوجه‌نک اورته‌سنده اسماری لوجه‌نک جوانینه علم‌اولان قطعات اربمه جهانی کوسترن برحالی سریلیدر . مجلس اولکی درجه‌ده‌کنک عینی صورته آجیلیر ، یالکمز چراق یرینه قالقه کله‌سی قوللانیلیر . خطب قارداش حجره تفکرده نامزده بعض نصایحده بولندقدن صوکر ا اوزرنده بولونان مجوه‌راتی وچوراب باغی‌آلیز وکوزلرنی باغلایره‌ق لوجه‌یه ادخال ایدر .

خطبه همشیره نامزدی قارشیلابه‌رق بویوک....تقدیم ایدر . بویوک....نامزده ماصونلق اسرارینه وقوفی حقیقه ایستیوب ایستمدیکئی صورار ، آلدینی جواب‌اوزرینه غیرت وحسن یتشدن طولانی اونی تبریک ایده‌رک شیمدی ینه بعض تجربه‌لردن کچه‌جکئی سویلر . اولا ماصونلغه دائر ایدمش اولدینی

نومرو — ۳۴

دیمک‌که هر ایشی‌ده اهلتنه دانیشمالی‌در . ملتک‌ک زور واک بیوک ایشی « انتخابات »‌در. یارین ، اوبر کون ، کندیکزه وکیل سحجمکه باشلاچاقسکمز . بوایشه‌ه‌آبی‌وچوق‌دوشونیکمز. اولا : کویکزده اناناموسلی، الک آبی دوشون، الک‌زیاده سوز آکلایان کم ایسه، اونی «منتخب ثانی » یاییکمز . وقنا اولدینی شه‌مه‌سز کوریلن آداملر ایچون « رأی » نی ویرمه‌مسنی تنیه ایدیکمز . چالیشیلرک دبکر سز وایشه یاراماز ویاخدر یالکمز کندی ایشنه یارار بر آدام ، وکیلکمز اولماسین . بزم مملکتمز کچی فقرالک هرطرفی صاردیفی برلرده مبعوثلق، هر آجک، ایشسزک صالدرایجانی بر قویروقدر . چوق کیمسه : بن عجبا مبعوثلق یابایلیر، ملته‌خدمت ایده‌ییلیرمی‌یم ? « دیبه دوشونمز . «آه برمبعوث اولسام‌ده،شوالی آلتونخنی‌اوچقورمه‌باغلاسام !« دیبه‌دوشونیر . برچوق‌چال‌جکه آداملر، سزه‌یدی دره‌دن صوکنیره‌جک، کندی ایشکندارلقندن‌دم اوراجق‌وسزی قاندریمغه چالیشاجقدر . سزی آلدانلق‌ایسته‌مک اونک‌حق ایسه، آلدانما‌مق‌ده سزک حقکزدز . حاصلی آلکزدن کلدیکئی‌قدر آبی آداملره رأی ویرمه‌ک چالیشیکمز . سزک یوره‌ککمز تمیز ، نیشکمز دوغری اولورسه ، چوق آلدانما‌زسکمز .

سوکبلی عموجه ! ده‌ا چوق قونوشیرز . شیمدیلک تکری‌یه امانت‌اول دیر ووصوارز، عموجه .

اوز ره‌میر

~~~~~

حرب ویرکوسی

حرب ویرکوسنک دیون عمومیه‌جه‌جاییت اولنان اقسامنک صورت تطبیقه دائر خزینه جلیله‌دن دیون عمومیه قومیسرلک‌کنه تعلیمات لازمه اعطا قل‌دینی مستحجدر .

پولیس اداره‌سنده تعینلر

منحل بولنان پک‌اوغنی قسم عدلی‌ریاسته بشکعاش مرکز مأموری ومذکور قسم عدلی رئیس وکیلی حسنی پک تعین قلمشدر .

~~~~~

منحل اولان اسکدار قسم عدلی ریاسته

پاشا قپوسی مرکز مأموری حامی افندی تعین قلمشدر .

~~~~~

منحل بولنان ایکی مرکز مأمورلقلرینه‌ده فاتح مرکز قومیسری نامق پک‌ایله‌غلطه سرای مرکز قومیسری‌حسنی‌افندی تعین قلمشلدرر .

~~~~~

دون پولیس مدبری واصف پک افندینک تحت ریاسته‌ده تدقیق استدعا قومیسینوی تشکل ایده‌ک مأمورینک انتخاب وتعینلری‌ایله اشتغال ایدلشدز .

افکار حقنده اونی استجواب ایدر . صوکر ا نامزد بش دفعه لوحه‌نی‌دور ایدر . بوساحتک معناسی کندیسنه شو صورته ایضاح ایدیلیر . بوش سیاحت حواس خمس یعنی باصره ، سامعه ، لامسه ، شانه ، ذائقه‌نی افهام ایدر . والده‌من اولان طبیعت طریق حیاته موقعیتله قطع مراحل اتمه‌من ایچون بزّه بو بش قیمتدار وامین دایی ویرمشدر ، نامزد بوسیاختدن صوکر ا بردیکر تجربه‌یه معروض بولنورکه بوده ساخته بر آتسه‌انی طومتقدن چکیمه‌ممکدر .

بویوک حسن یتک ماصونلرجه هر شیدن بیوک وای تلقی ایدلدیک ، حسن یتله اجرا ایدیلن برفلک نتیجه‌سی قنا بیله اولسه قائلی ایچون برجزای مستازم اوله‌مه‌جئی حقنده اوزون اوزادی‌یه ایراد مقال ایتدن صوکر ا نامزدک اصل بویوک تجربه‌نی آتلاء‌سی‌زمانی کش اولدینی سویلر .

نامزد کوزلری‌باغی‌اولدینی‌حاله‌ده‌یوقاروده موضوع بحث ایدلش اولان کچوک حجره‌یه کونویه‌لرک تفکراتنه ترک ایدیلیر . بوتجربه‌نک معناسی حقیقیستی عمومه مخصوص برآرده ایضاح هیچ بوجهله مناسب اولامه‌جئی‌ایچون یالکمز نقل وقایع ایله اکثفا ایدیورز .

مابه‌عدی وار